

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่สืบสวนจับกุมผู้กระทำผิดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ: ศึกษาเฉพาะกรณีกองบังคับการตำรวจนครบาล 8” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการสืบสวนจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 8 ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาอุปสรรคในการสืบสวนจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 8 และแสวงหาแนวทางในการปรับปรุงและแก้ไขกระบวนการสืบสวนจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งปฏิบัติหน้าที่สืบสวนจับกุมผู้กระทำผิดประจำกองบังคับการตำรวจนครบาล 8 ทั้งหมด 11 สถานีตำรวจ และกองกำกับการสืบสวนนครบาล 8 จากเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวน จำนวน 88 นาย ชั้นสัญญาบัตรจำนวน 35 นาย รวม 123 นาย โดยในการศึกษาคั้งนี้จะเก็บข้อมูลจากจำนวนกลุ่มประชากรทั้งหมด โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคั้งนี้ คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบสมมติฐานด้วยการหาค่าความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อ (One-Way Analysis of Variance ANOVA) และทดสอบความมีนัยสำคัญที่คำนวณได้โดยทดสอบค่าเอฟ (F-test) และการทดสอบค่าที (T-test) การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS สามารถสรุปผลการศึกษาเป็นภาพรวมได้คั้งนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่สืบสวนจับกุม

ผลการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ในจำนวนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 35.8 และร้อยละ 33.3 มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และมีอายุระหว่าง 31-40 ปี จึงอยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนกลางมากที่สุด มีสถานภาพโสด ถึงร้อยละ 52.0 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 49.6 เป็นตำรวจยศพลตำรวจถึงนายดาบตำรวจ ร้อยละ 71.5 และมีอายุราชการเกิน 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 61.0 มีประสบการณ์

ทำงานด้านการสืบสวนจับกุมไม่เกิน 5 ปี ร้อยละ 56.1 และเคยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในสายงานอื่น คืองานสอบสวน งานสายตรวจ มากกว่างานด้านการปราบปราม ส่วนใหญ่มีเงินเดือนไม่เกิน 15,000 บาท ร้อยละ 65.0 และเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ผ่านการอบรมด้านการสืบสวนจับกุมมาจำนวน 1 ครั้ง ร้อยละ 87.1 สำหรับหลักสูตรที่เคยเข้ารับการอบรม ส่วนใหญ่ร้อยละ 67.7 เป็นการอบรมในหลักสูตรการสืบสวนโดยเฉพาะ นอกจากนั้นเป็นหลักสูตรนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรที่มีการอบรมโรงเรียนสารวัตรที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสืบสวน

2. ปัจจัยภายในและภายนอกหน่วยงานที่ส่งผลต่อปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่สืบสวนจับกุม

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยภายในหน่วยงานที่อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง มีเพียงปัจจัยเดียว คือด้านขวัญและกำลังใจ ส่วนปัจจัยที่อยู่ในระดับไม่แน่ใจ คือด้านผู้บังคับบัญชาและด้านวัสดุอุปกรณ์ ส่วนที่อยู่ในระดับไม่เห็นด้วย คือ ด้านอัตรากำลัง ด้านและงบประมาณ ว่ามีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ด้านการสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิด ในขณะที่ปัจจัยภายนอกหน่วยงาน ที่อยู่ในระดับไม่แน่ใจ คือด้านความร่วมมือของประชาชน ในขณะที่ด้านกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ และด้านการแทรกแซงทางการเมืองอยู่ในระดับไม่เห็นด้วย เนื่องจาก เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสืบสวนจับกุม เห็นว่าการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานมีผลต่อการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน ทั้งการพิจารณาความดีความชอบ การให้ค่าตอบแทนหรือค่าเสี่ยงภัยเพราะการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานปราบปรามมีความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายต่าง ๆ ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องการขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานมากที่สุด ในขณะที่ด้านผู้บังคับบัญชาและ ด้านวัสดุอุปกรณ์ อาจส่งผลต่อการเกิดปัญหาอุปสรรคบ้างหากว่าผู้บังคับบัญชาไม่ให้การสนับสนุน และการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ ส่วนด้านงบประมาณและด้านอัตรากำลังเจ้าหน้าที่พบว่ายังทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคอยู่มากเพราะไม่เพียงพอ และเจ้าหน้าที่ด้านการสืบสวนจับกุมมีน้อย ขณะที่ปริมาณคดีมีมาก

3. ปัญหาในการปฏิบัติงานในขั้นตอนการสืบสวนและจับกุม

3.1 ปัญหาการปฏิบัติงานในขั้นตอนการสืบสวน อยู่ในระดับมาก

ด้านเจ้าหน้าที่ พบว่า ปัญหาที่อยู่ในระดับมากคือ การหาพยานหลักฐานยากขึ้น ปัญหาการขาดเทคนิค ทักษะในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวน ปัญหาการทำงานเป็นทีม ปัญหาการขาดประสบการณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสืบสวน

ด้านขวัญกำลังใจ พบว่า ปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ปริมาณคดีมีมากเกินไป ส่วนปัญหาในระดับมาก คือ ปัญหาการขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน ปัญหาความซับซ้อนของคดีที่ผู้กระทำผิดมีการวางแผนอย่างแยบยล ส่วนปัญหาความกดดันจากผู้เสียหายหรือญาติอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านกฎหมาย พบว่า ปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ ปัญหาข้อกฎหมายที่ให้สิทธิผู้ต้องหามากเกินไป และปัญหาข้อกฎหมายในการตรวจค้นบุคคลหรือสถานที่ที่มีความยุ่งยาก ส่วนปัญหาการไม่ทราบข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านความร่วมมือจากภายนอก พบว่า ปัญหาในระดับมาก ได้แก่ ปัญหาการขาดความร่วมมือจากประชาชนในการให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ ปัญหาการขาดความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ปัญหาขั้นตอนในการขอข้อมูลจากหน่วยงานอื่น ๆ มีความยุ่งยากซับซ้อน ปัญหาประจักษ์พยานไม่ยอมให้การ ส่วนปัญหาการประสานงานกับเจ้าหน้าที่สายงานอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่า ปัญหาที่อยู่ในระดับมากคือ ปัญหาการขาดอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการสืบสวน เช่น วิทยุสื่อสาร กล้องถ่ายภาพ ที่อัดเสียง ฯลฯ ปัญหาวัสดุอุปกรณ์ของหน่วยงานที่ใช้ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนมีความล้าสมัย

ด้านงบประมาณ พบว่า ปัญหาที่อยู่ในระดับมากคือ ปัญหางบประมาณด้านการหาข่าวไม่เพียงพอ ปัญหาด้านงบประมาณขาดแคลน

3.2 ปัญหาการปฏิบัติงานในขั้นตอนการจับกุม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$)

ด้านเจ้าหน้าที่ พบว่า ปัญหาของเจ้าหน้าที่ที่มีมาก คือ อัตรากำลังเวลาจับกุมไม่เพียงพอ ปริมาณคดีมีมาก และการหาข่าวที่ยากขึ้นทำให้มีผลต่อการจับกุมได้น้อยลง ในขณะที่เดียวกันยังขาดการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา อยู่ในระดับมาก แต่ปัญหาขาดประสบการณ์ในการจับกุม อยู่ในระดับปานกลางเพราะส่วนใหญ่มีอายุราชการและประสบการณ์ทำงานมานาน

ด้านขวัญกำลังใจ พบว่า ปัญหาที่มากคือ เจ้าหน้าที่ขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน เพราะปัญหาขั้นตอนการขอหมายที่ยุ่งยากซับซ้อน และยังมีความเสี่ยงภัยในการเข้าจับกุม งานที่ทำมีความต้อการจราจรขาดเวลาส่วนตัว

ด้านกฎหมาย พบว่า มีปัญหาข้อกฎหมายที่ทำให้การจับกุมยากยิ่งขึ้น อยู่ในระดับมากปัญหาผู้กระทำผิดมีความรู้ และหาช่องว่างทางกฎหมายทำให้จับกุมยาก

ด้านความร่วมมือ มีปัญหาการประสานงานกับศาลเพื่อออกหมายจับ ปัญหาการทำงานเป็นทีมของชุดจับกุม และปัญหาการขาดความร่วมมือจากสายงานอื่น ๆ เมื่อต้องการระดมกำลังเข้าจับกุมมีปานกลางเพราะงานในหน้าที่ของทุกสายงานมีมากอยู่แล้ว

ด้านวัสดุอุปกรณ์ มีปัญหาการขาดสื่อเกราะป้องกันในการปฏิบัติงานเพื่อจับกุม และยังขาดอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการจับกุม โดยเฉพาะการจัดหาอาวุธที่เหมาะสม อยู่ในระดับมาก

ด้านงบประมาณ ปัญหาด้านงบประมาณขาดแคลน โดยเฉพาะในการเดินทางปฏิบัติหน้าที่จับกุมผู้กระทำผิด

ด้านอิทธิพล เป็นปัญหาที่มากในขั้นตอนการจับกุม เพราะผู้กระทำผิดมีอิทธิพลจับกุมได้ยาก เพราะการวิ่งเต้นคดีของผู้กระทำผิด สะท้อนให้เห็นได้จากปัจจัยด้านการแทรกแซงทางการเมืองมีผลให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการจับกุมอย่างมากของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 5.1
ผลการทดสอบสมมติฐาน

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัญหา ในการสืบสวนจับกุม	มีความสัมพันธ์ ($P < 0.05$)	Significant การสืบสวน	Significant การจับกุม
ปัจจัยส่วนบุคคล			
อายุ	✓	0.004	0.005
ระดับการศึกษา	✓	0.002	0.001
ชั้นยศ	✓	0.000	0.000
อายุราชการ	✓	0.030	0.000
ปัจจัยภายใน			
ด้านผู้บังคับบัญชา	✓	0.000	0.000
ด้านงบประมาณ	✓	0.000	0.000
ด้านวัสดุอุปกรณ์	✓	0.001	0.001
ด้านอัตรากำลัง	✓	0.000	0.000
ด้านขวัญและกำลังใจ	✓	0.000	0.000
ปัจจัยภายนอก			
ด้านกฎหมาย	✓	0.000	0.000
ด้านความร่วมมือจากประชาชน	✓	0.000	0.000
ด้านการแทรกแซงทางการเมือง	✓	0.000	0.001

จากการทดสอบสมมติฐานที่ 1 คือ ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับปัญหาอุปสรรคในขั้นตอนการสืบสวนและขั้นตอนการจับกุมของเจ้าหน้าที่กองบังคับการตำรวจนครบาล 8 โดยใช้สถิติ One-Way Analysis of Variance ANOVA ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับได้แก่ อายุ ระดับการศึกษาชั้นยศ อายุราชการ และประสบการณ์ทำงานด้านการสืบสวนจับกุม และการอบรม เปรียบเทียบความสัมพันธ์กับปัญหาอุปสรรคในขั้นตอนการสืบสวนและขั้นตอนการจับกุมของเจ้าหน้าที่กองบังคับการตำรวจนครบาล 8 ผลการศึกษา พบว่า

ปัจจัยภายนอกบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ชั้นยศ อายุราชการ มีความสัมพันธ์กับปัญหาอุปสรรคในขั้นตอนการสืบสวนและขั้นตอนการจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีเพียงปัจจัยด้านประสบการณ์ทำงานด้านการสืบสวนจับกุม และการอบรมที่ไม่มีความสัมพันธ์กับปัญหาอุปสรรคในการสืบสวนจับกุม

จากการทดสอบสมมติฐานที่ 2 คือ ปัจจัยภายในและภายนอกหน่วยงานมีความสัมพันธ์กับปัญหาอุปสรรคในขั้นตอนการสืบสวนและขั้นตอนการจับกุมของเจ้าหน้าที่กองบังคับการตำรวจนครบาล 8 และปัจจัยภายในและภายนอกหน่วยงานมีความสัมพันธ์กับปัญหาอุปสรรคในขั้นตอนการสืบสวนและขั้นตอนการจับกุมของเจ้าหน้าที่กองบังคับการตำรวจนครบาล 8 การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยภายในหน่วยงาน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านผู้บังคับบัญชา ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านอัตรากำลัง และด้านการสร้างขวัญกำลังใจ และปัจจัยภายนอกหน่วยงาน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านกฎหมาย ด้านความร่วมมือจากประชาชน และด้านการแทรกแซงทางการเมือง ส่งผลต่อปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนจับกุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งหมด

ข้อเสนอแนะจากผู้ศึกษา

ข้อเสนอแนะด้านปัจจัยภายในหน่วยงาน

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำงานสืบสวนจับกุมให้มากขึ้น โดยเพิ่มค่าเสี่ยงภัย ค่าเบี้ยเลี้ยงหรือเงินรางวัลกับผู้มีผลงานดีเด่น เพื่อให้มีแรงจูงใจในการทำงานอย่างเต็มความสามารถ
2. หน่วยงานควรให้ความคุ้มครองหรือรับประกันการปฏิบัติหน้าที่ให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อป้องกันการถูกกลั่นแกล้งจากผู้มีอิทธิพลต่าง ๆ ในการทำคดีเพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีขวัญกำลังใจในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ
3. สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรจัดสรรงบประมาณ ปฏิบัติงานด้านการสืบสวนจับกุมเพิ่มเติมให้กับทุกสถานีตำรวจ โดยพิจารณาจากปริมาณคดี และผลการดำเนินงานให้เหมาะสม

4. สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรให้การสนับสนุนงบประมาณด้านการปรับปรุงพัฒนายานพาหนะ เครื่องมือ อุปกรณ์ และน้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่สืบสวนจับกุมให้เพียงพอกับความต้องการ
5. ผู้บังคับบัญชาควรเรียกประชุมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเป็นประจำเพื่อทราบปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาและนำมาปรับปรุงแก้ไข
6. ผู้บังคับบัญชาควรให้ความสำคัญกับงานฝ่ายสืบสวนและให้ความก้าวหน้าและเติบโตในสายงานได้มากขึ้น
7. ผู้บังคับบัญชาควรสนับสนุน และให้ความสำคัญในธรรมเนียมในการพิจารณาความดีความชอบ ให้กำลังใจและคำปรึกษาแนะนำ และร่วมวางแผนการทำงานกับเจ้าหน้าที่เพื่อแก้ไขปัญหาในการทำงานด้านการสืบสวนจับกุม
8. สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการสืบสวนจับกุม และมีการพัฒนาการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย ทั้งอาวุธ ยานพาหนะ ฯลฯ
9. กองบังคับการตำรวจนครบาล ควรมีการจัดสรรอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ให้เหมาะสมและเพียงพอกับปริมาณคดีของแต่ละสถานีตำรวจ
10. ทุกสถานีตำรวจควรคัดเลือกบุคลากร ที่มีความรู้ ความสามารถมาปฏิบัติหน้าที่ด้านงานสืบสวนและจับกุม

ข้อเสนอแนะด้านปัจจัยภายนอกหน่วยงาน

1. รัฐบาลควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานและบทลงโทษผู้กระทำความผิดให้เหมาะสม
2. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และทุกสถานีตำรวจควรมีการประชาสัมพันธ์ช่องทางในการให้ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทั้งจากประชาชน สื่อมวลชนและหน่วยงานต่าง ๆ ในการแจ้งเบาะแสที่เป็นประโยชน์ต่อการสืบสวนจับกุม
3. รัฐบาลควรมีนโยบายในการป้องกัน และตรวจสอบเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการใช้อำนาจเข้าแทรกแซงของผู้มีอิทธิพลและอำนาจทางการเมืองกับการดำเนินคดีของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงความต้องการของเจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวนจับกุมเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบถึงปัญหาอุปสรรคของงานสืบสวนจับกุมในแต่ละสถานีตำรวจของทุกกองบังคับการตำรวจนครบาล